

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hiutz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) ezimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Gyümölcsseim.

Barackpiros alma.

(Pfersichrother Sommer-Apfel.)

Szárma z a s a. Bizonytalan; Dittrich szerint, a ki e kitűnő nyári almát első irta le, Franciaországból származhatott be Némethonba, hol kivált Thüringiában, nagyon el van terjedve. Dittrich „Pferschenrother Sommer-Rosenapfel“ (Barackpiros, nyári rózsaaalma) név alatt irta le s kezdte elterjeszteni, minthogy azonban ilyennevű téli vagy őszi alma nincs; jónak láttam magyar elnevezéséből a szükségtelen jelzőket kihagyni s nevét, mint fenebb látható, egyszerűsíteni. Ojtóvesszejét 1872-ben kaptam Reutlingenből. Az egy éves próbaág 1873-ban már 6 db. szépen kifejlődött gyümölcsöt hozott, melyek a leírásokkal mindenben egyezvén fajom valódiságáról csakhamar meggyőztek.

Érés ideje. Jul. második fele; hűvösebb tájakon aug.

Minősége. Kitűnőleg I. rendű csemegealma. Nagysága. Középnagy.

Alakja. Változó; majd lapos gömbalaku, majd ismét csúcsos vagy szabálytalan kupos; egyik fele rendszerint hizottabb, mint a másik. Hasa szarvas vége felé esik, hol laposdad domborodásával elég talpasan végződik; kelyhe felé inkább, vagy kevesebbé összehúzódik s többnyire tompa csucsban végződik. Kelyhe zárt, hosszú, hegyes, molyhos

osztványokkal ellátott; elég tágas és mély üregben ülő, melynek feneké szintén molyhos; falai ránczosak és bordásak, karimájára pedig a szabályosan fejlődött gyümölcsöknél jól kivehető 5 borda emelkedik, honnan ezek laposan egész a szár mélyedésig levonultak. Szára elég hosszú, hol inkább, hol kevesebbé vastag, fás, molyhos, vörösses; elég mély és szűk tölcseralaku, sima vagy sugaras rozsdával bevontfalú üregbe helyezett.

Szine. Bőre finom, vékony, sima, gyöngéd-tapintatu, kékes hamvval ritkásan borított, viaszfehér, mely szinezetből azonban alig látható tisztán valami, minthogy csaknem az egész fölület rózsaszínű, napos felén pedig élénkebb pirossal van befüttatva s szárától kelyhéig levonuló sötétebb színű lángos pirossal csikozva. Piros pettyek, pirossal szegett sárgásbarna, ritkásan elszórt pontok, főképp árnyas felén, mindig fordulnak elő rajta. Értével kellemes illatot áraszt.

Izlelése. Húsa fehér, finom, gyöngéd, puha, omlós; leve elegendő, cukros finom savanyval emelt, kellemes fűszeresizű, illatos. Magháza nyílt tengelyű; tágas fiókjaiban ép magvakat rejtő. Kelyhesőve hol inkább, hol kevesebbé hosszalaku.

Fája. Nálam lassunövésű, de edzett; korán és rendkívül bőven termő. Kerített gyümölcsösökbe vagy házi kertekbe való, hol vadoncra vagy doucinra korona magasságban ojtva nem terjedelmes,

de elég takaros féltörzsű fákat nevetetni róla. Gyümölcsei a fán meglehetősen daczolnak a szelekkel.

Vesszei. Elég számosak, középvastagok, fölfelé igen elvékonyodók, szétterjeszkedők; hornyoltak, ritkásan fehér molyhosak; olajsín sárgásbarnák; elég szembetűnő, hosszas, fehér pontokkal ritkásan pontozottak; szabálytalan, de többnyire rövid levélközűek.

Rügyei. Igen aprók, vörhenyes barnák, molyhosak, fához lapulók; elég kiemelkedő hármás bordás ülőlapra helyezkedők.

Virágrügyei Közép nagyok, hosszas tojásdadok, laza pikkelyekkel borítvák, sötétbarnák, fehér molyhosak.

Levélei. Középnagyok, tojásdadok vagy kerülékesek, keskeny, szurós hegyben végződők; itt-ott hullámos-szélűek; a vesszők alján laposak s kissé lelógók; főleg kissé völgyesek; mereven és vízszintesen vagy rézsunt fölfelé irányulók; felső lapjukon csupaszak, fénytelenek, homályos-zöldek; alsó lapjukon molyhosak; széleiken hol élesen és mélyen, hol tompa fogakkal szabálytalanul fűrészeltek. Levélnyelők hosszú, középvastag, hajlékony, ősz felé alsó oldalán halvány violaszín-piros Levélpálhái fonálidomúak; idétlének, itt-ott azonban széllyel álló széleslándásak.

Leirói. Dittrich, Obstkunde, I. 220.

Flotow, Illust. Handb. der Obstk. I. 93.

Észrevétel. Illatos husu, üdítő kellemes ízű gyümölcseiért, melyek csemege-asztalaink diszítéséül is szolgálhatnak; aztán fájának rendkívüli termékenységéért is, egyetlenegy házi kertből sem volna szabad hiányoznia.

Jacquin almája.

(Pomme Jacquin; Jacquins Apfel.)

Származása. Lucas gyümölcsjegyzéke szerint Boisbunel híres francia gyümölcsész nyerte magról e rendkívül tartós téli almát. Teljes leírását még nem olvastam sehol. Ojtóvesszejét Lucastól Reutlingenből kaptam 1869-ben. Fajfámon a jól kifejlődött 4 éves próbaág 1873-ban már rendkívül meg volt rakodva gyümölcseivel. A Simon-Louis testvérek és Lucas gyümölcsjegyzékeikben olvasható rövid jellemzések után ítélve fajom valódiságában nem lehet kételkednem.

Érés ideje. Nov. april.

Minősége. II. rendű csemege — s kitűnőleg I. rendű háztartási gyümölcs.

Nagysága. Jókora nagy.

Alakja. Tojásdad vagy tompa kupalaku. Legnagyobb átmérője középtájon esik, honnét szára felé kevésbé, kelyhe felé pedig inkább fogyva gömbölyödik. Száras végén elég talpas; kelyhénél többnyire tompa csucsan végződik. Kelyhe zárt vagy félig nyit; apróbordás vagy ránczosfalú, mély és szűk, néha kissé ferdén álló üregbe szorított. Szára rövid, fás, szűk és mély töleséralaku, simafalu üregbe helyezett.

Szine Bőre kissé vastag, sima, elejénte sárgászöld; teljes értékű citromsárga; napos felén halványpiros, szakadozott csikokkal tarkázott. Pontozata alig észrevehető. Rozsdafoltok ritkán tűnnek elő rajta.

Izlelése. Husa sárgásfehér, elég finom, tömött, roppanó; leve bő, cukros borizü, üdítő, kellemes-zamatu. Magháza egészen zárttengelyű; szűk fiókjában kevés, de ép magot rejtő.

Fája. Nálam úgy vadoncra, mint doucinra ojtva bujanóvást, elég edzett; korán és rendkívül bőven termő. Fölfelé törekvő ágaival, melyek gyümölcspeczekkel hamar megrakodnak, elég sűrű lombos koronát alkot. Szabadon álló gyümölcsösökbe, szálafának, vadoncra nemesítendő. Jókora nagy gyümölcsei daczolnak a fán a szelekkel, rovarokkal és forrósággal.

Vesszei. Nem számosak, hosszúak, középvastagok, egyenesek, fölálló vagy éles szögekben fölfelé irányulók, alig könyökösök, síkfölületűek, fehér molyhosak; olajsín-zöldek; alig szembetűnő, apró, fehér pontokkal sűrűn pontozottak; rövid levélközűek.

Rügyei. Kicsinyek, háromszögűek, hegyesek, vörösbarnák, molyhosak; alig kiemelkedő, hármásbordás ülőlapra helyezkedők

Virágrügyei. Jókora nagyok, tojásdadok, tompahegyűek, laza pikkelyekkel borítvák.

Levélei. Középnagyok, hosszas tojásdadok vagy kerülékesek, igen hosszú, keskeny hegyben végződők, a vesszők alján csaknem laposak; feljebb is csak kevésbé völgyesek; kissé ivelték; felső lapjuk sima, homályos-zöld; alsó lapjuk molyhos;

széleiben előre hajló, kissé tompa fogakkal elég mélyen fűrészelték. Levélnyelök rövid, középvastag, merev, molyhos, rézsunt fölfelé álló; tövénél ősz elején már világos violaszín-vörös. Levélpálhái röviddek, keskeny lándzsásak vagy fonálidomuak, rendetlenül állók, elég tartósak.

Észrevétel. E jeles újdonságról Simon-Louis testvérek gyümölcsjegyzéke azt mondja, hogy két évig is könnyen eltartható. A mi könnyen kiszáradó, laza talajunkban, és gyakran a nyár legnagyobb részén át száraz és forró éghajlatunk alatt, bajosan állíthatnók róla ugyan azt: de, hogy Alföldünkön is egyike lesz a valóban téli, sőt a tavasz végeig is eltartható gyümölcseinknek, arról első termése után is bizonyos vagyok. Nagyban elterjesztésre jó lélekkel ajánlhatom.

Bereczki Máté.

A tordai vándorgyűlés jegyzőkönyve.

Első ülés.

Csütörtök, 1875. szeptember hó 30-án d. e. 10 órakor.

(Folyt.)

Ily nemes apaállatok beszerzésébe kisebb egyesületek csak akkor bocsátkozzanak, ha már a földműveléshez szükséges czélszerű gépek, eszközök annyira terjedni kezdenek, hogy e téren buzdításra többé nem igen van szükség s az egyesület fennállása annyira biztosítva van, hogy ha az egyesület pénztári erejét netán meghaladja is az illető állatok ára, ezt kölcsön útján is bizvást fedezni lehet, biztosítván az egyes tagok az egyesület pénztárát, az előre bejegyzett fedezendő állatok száma és ezek fedezéseért fizetendő díjak befizetésének kötelezése által.

A decemberi közgyűlésen határozatik azután meg az is, hogy a jövőre reménylhető tagsági díjakkal aránylag, jövőre mely gazdasági lapok, s miféle gazdasági könyvek szereztessenek be.

A január hó utolsó napján tartandó közgyűlés főteendője a decemberi közgyűlésen beszereztetni határozott s ez ideig meg is szerzett, meghozatott gazdasági gép vagy eszköznek az egyesület tagjai közötti kisorsolása, s a beszerezett gazdasági vagy kertészeti magvaknak kiosztása. A beszereztetni s kiosztatni határozott oltógalyak kiosztása, azok megérkeztekor később történik.

Azon egyesületi tag, a ki a kisorsolt tárgyat megnyeri, köteles a tárgy értéke szerint, minden 10 frt után egy év leforgása alatt 1 forintot az egyesület pénztárába fizetni, hogy egészen ingyen az tulajdonába még se menjen.

Azon gazdasági magvak után pedig, melyek magtermelésre fordítatnak, köteles minden tag, a ki azt elfogadta,

a legközelebbi első termésből ugyan oly mennyiséget, mint a mennyit kapott, az egyesületnek beszolgáltatni, azon czélból, hogy az így begyűlt vetőmagok újra azok között osztassanak ki, a kik azokból az előbbi évben nem kaptak, hogy így minden nemes vetőmag, vagy termelést megérdemlő válfaj, mielőbb minél többek birtokába jusson, s minél többek által termeltessék. Ha azután valamely mag már el van terjedve, akkor a legutóbbi a tagok által beszolgáltatott mennyiség az egyesület pénztára javára elárúsítatik.

Az egyesület feladatához s körébe tartozván végre a termelő gazdasági társulatok alakítása is, — természetesen erről csak akkor lehet majd szó, ha ily községi egyesületek minél nagyobb számban virággani fognak, — az elnöknek kötelessége ilyenek létesítésére felhívni az egyesületi tagok figyelmét. Ilyenek lehetnek p. o. 'kisebb-nagyobb legelők bérlése néhány egyesületi tag által, hol az állattenyésztés fontossággal bír, s legelőjük az illetőknek nincs, vagy kisebb-nagyobb cséplőgépek vásárlása a czélból, hogy azzal először a tagok termését elcsépelvén, azután részbe csépelnek közös nyereségre vagy tenyészapa állatok beszerzése, melyekkel azután a nem társult egyének állatait bizonyos díjért fedeztetik, s az így begyűlt összegben, mint az apa állatért kiadott összeg kamatján s törlesztési %-án osztóznak stb.)

12. A mely egyesületi tag december hó 1-ig tagsági díját be nem fizette, befizetett tagsági díj részleteit elveszti s az egyesületnek tagja megszűnt lenni, és így az egyesület által nyújtott semmiféle előny- vagy jutalomban nem részesülhet. —

Ezen alapszabály-tervezet kellő számu példányokban sokszorosítottván, mindeneke előtt a Királyhágón inneni hatóságok, gazd. egyletek, lelkészek, tanítók, körjegyzők és más érdekeltek útján minél nagyobb mérvben lesz terjesztendő és ajánlandó. Továbbá határozatik, hogy ugy a nmlgu miniszteriumnak, mint valamennyi Királyhágóntuli gazd. egyletnek is az alapszabálytervezet pártolás, esetleg alkalmazás végett tiszteletteljesen bemutatassék. Mindezen intézkedések foganatosításával az erdélyi gazd. egylet bizatik meg.

ad 2., tudomásul szolgál.

ad 3., a birtokviszonyok rendezése érdekében tett lépések helyeslő tudomásul szolgálnak.

ad 4., a gyümölcslajstromban tett változtatások elfogadtatnak és a magyarázó szöveggel ellátandó névsor kinyomattatására s elterjesztésére az erdélyi gazdasági egylet kéretik fel. A többi pontok helyeslő tudomásul szolgálván, felkéretik az erdélyi gazd. egylet, hogy hová tovább egyéb gyümölcsnemeink közül is a legajánlatosabb fajokat jegyzőkönyvbe foglalni s egyik közelebbi vándorgyűlés elé terjesztetni sziveskedjék.

ad 5., helyeslő tudomásul szolgál.

ad 6., az igazgató választmány véleménye elfogadtatván, a meghatározandó gyümölcsök Kolozsvárra az erdélyi gazdasági egyesület gyümölcsészeti szakosztályához lesznek beküldendők mely azokat a mennyire lehet determinálva fogja a tulajdonosokhoz visszajuttatni.

ad 7., vándorgyűlés a gyümölcsészeti statistika terén elért csekély eredményt sajnos tudomásul vévén, felkéri az erdélyi gazd. egyesületet, hogy ebbeli fáradozásával fel nem hagyva, a kérdés ivék kiküldését újból is megkísérteni a jövő évi vándorgyűlésen a begyűlt adatokat bemutatni sziveskedjék.

ad 8., a bírálati alapelvek véleményezés, esetleg alkalmazás végett az egyes bíráló bizottságoknak azon kéréssel adatnak ki, hogy azokról a vasárnapi zárulésen referálni sziveskedjenek.

ad 9., tudomásul szolgál.

V. Erdélyi gazdasági egyesületi titkár Gamauf Vilmos a központi egyesület igazgató választmánya nevében a következő jelentést olvassa fel:

Tisztelt vándorgyűlés!

Az erdélyi gazdáknak Maros-Vásárhelytől 1871 october 5—8-ig tartott első vándorgyűlésén a tagok gyűjtéséből 35 arannyal díjazandó pályakérdés tüzetett ki a karikás művelési rendszernek egyszerű s jutányos, értékes és jövedelmező tervezetere.

Ezen pályadíj immár kétszer volt kitűzve, a nélkül, hogy a pályázók fáradságát siker koronázta volna; mert a bírálók egy ízben egyhangulag, másod ízben szavazattöbbséggel a díj kiadását megtagadták.

Az erdélyi gazd. egyesület igazg. választmánya folyó évi augusztus 7-én tartott ülésében elhatározta, hogy a pályakérdés újbóli kiírását a t. vándorgyűlés határozatától teszi függővé, egyszersmint indítványozni bátorodik, hogy a két versenyző pályamunka a mellékelt név nélküli bírálatokkal együtt adassanak ki a gyümölcs- és szőlőbírálo bizottságnak azon kéréssel, miszerint a vasárnapi zárulésre becses véleményét terjessze be az iránt, hogy nem lehetne-e a két munka összeolvasztása által a felette fontos kérdést megoldani, s ha ez lehetséges nem volna, javasolja-e és esetleg minő bővebb részletezéssel a pályakérdés újbóli kiírását. A t. bíráló bizottság indokolt véleménye alapján a t. vándorgyűlés is megbízhatóbb ítéletet fog mondhatni, mintha e tárgyban mintegy tájékozatlanul azonnal in pleno döntene.

Evvel tiszteletteljes jelentésünket bevégezve, maradunk a t. vándorgyűlésnek alázatos szolgálói

**Az erdélyi gazdasági egyesület
igazgató választmánya.**

Vándorgyűlés az indítványt elfogadván, a pályamunkákat és bírálatokat a gyümölcs- és szőlőbírálo bizottságnak azon kéréssel adja ki, hogy

becses véleményét a vasárnapi zárulésen előterjeszteni sziveskedjék.

VI. Elnök a napirend folytán az első értekezőt hívja fel.

Sámi László:

A hasznos emberekről. (lásd lapunk 42. számát.)

Vándorgyűlés eremek értekezést lelkes éljenzéssel fogadván, a tisztelt előadó urnak jegyzőkönyvi elismerést szavaz. Egyszersmint felkéri az erdélyi gazdasági egyesületet, hogy az értekezésben foglalt korszerű indítványoknak mielőbbi foganatosításáról gondoskodni sziveskedjék.

VII. Elnök a napirend folytán a második értekezőt hívja fel:

Velits Ödön:

**Adatok Tordamegye és Aranyosszék gazdasági
statistikájához:**

Midőn a tisztelt vándorgyűlés intéző bizottságától azon feladatot nyertem, hogy Torda megye és Aranyosszék gazdasági állapotairól statistikai adatokat adjak, azon bizalommal fogadtam feladatomat, miszerint az általam személyesen meg nem szerezhető adatokat mások közvetítésével beszerezhetem, ezen reményemben azonban tetemesen csalatkozva, feladatomnak csak egy részét oldhattam meg s így nem az egész Tordamegye, hanem annak csupán alsó kerülete és Aranyosszék gazdasági statistikai adatait sorolhattam elő.

Egyik legfőbb hátránya hazánk gazdasága ügyében teendő cselekvényeknek abban rejlik, hogy a létező viszonyokat körülményeket nem esmerjük, ennek részbeni elhárítása és a torda-aranyosi gazd. egyesület területe agriculturalis állapotának a lehetőség határai közt minél hibebebb, a tényállásnak legmegfelelőbb képét nyújtani, a mezőgazdasági ipar ha nem is minden egyes, de legalább némely nagyobb fontosságú ágairól statistikai adatokat szerezeni és összeállítani, s ez által a nevezett terület gazdasági esmeretére jutni, lesz célja értekezésemnek, mely cél elérhetésére a főbb gazdasági ágak közül a szőlészeti, gyümölcsészeti, ló és juh tenyésztési ágakat öleltem fel s végül az összes területnek tagosított és tagosítatlan ténfogatát tartom szükségesnek előterjeszteni.

1. A szőlő ipar.

a) a szőlővidék területe talaj és éghajlati viszonyai.

Tordamegye alsó kerülete hat szolgabirói járásában, Aranyosszék 19 községben, összesen 84 községben folytattatik szőlőművelés 2909 catastralis hold 1539 □ öl területen, a szőlők többnyire hegyen fekszenek a tenger színe felett 800—1200 láb magasságig, a hegyek fekvése többnyire északnyugotról délkeletnek — lejtőjük, délkelet, dél és dél-nyugotnak irányul, talaja általában agyagos, helyenként kavicsos, az altalaj pala, mely talajon, minthogy agyag tartalmánál fogva nyirkos, kitünő szőlő terem, más termény silány, legjobb bort termel a márgás agyag talajjal bíró hegy; a

szőlőhegyek közelében folyók, patakok és kisebb tavak léteznek melyeknek elpárolgási befolyásuk kedvező; az éghajlat mérsékelt meleg, időjárás száraz, szellős, uralkodó szelek a keleti és nyugati a szőlő termésére mindkettő káros befolyású, eső mártius, május, november és december hónapokban leggyakoribb.

b) a szőlők művelése.

A szőlők ültetése régebben másfél és két láb mély sánczokba történt, jelenben mintegy 10—20 év óta rigoliroznak 2 és 3 láb mélyre és sorba ültetnek némelyek gyökeres, mások sima vesszőket evődött trágyával lankás oldalon 4 láb, meredek helyeken 3 láb távolságra; régi szőlők homlitás és döntéssel foldoztatnak.

Területünkön mintegy 40 régi szőlőfaj létezik, melyek közül alig 6 faj u. m. kövér, király, fehér boros, piros boros, járdovány, som és hóviz szőlő jöhet borászati tekintetbe, melyek közül a kövér és király korán, a fehér-piros boros és járdovány közép időben, a som és hóviz későn érnek; ezen vegyes ültetés barátai azt állítják, hogy ha egyik szőlőfaj nem terem, akkor terem a másik s kedvezőtlen viszonyok mellett is van fáradozásunknak némi jutalma, újabb időben a fajok külön választva ültetnek, mely eljárás által, hogy érésük egy időben történik előnyesebbnek bizonyosult.

1850 után élénk mozgalom tapasztaltatott a területünkön szőlőgazdaságban, belátták a kevert ültetés hátrányait: belátták, hogy a művelés alatt lévő fajok közül alig három érdemi meg a tenyésztést, nagyban és kicsiben át-

tértek a gyökeres ujjításhoz, forgattak és forgatnak naponta, és a legjobb honi és külföldi fajokat külön ültetik, 20 év óta területünkön mintegy 200 hold új szőlő telepet állítottak be.

Torda, Szind, Gyéres, Aranyos-Lona, Egerbegy, M.-Örke, M.-Kook, M.-Bő, M.-N.-Csán, M.-Bogát, M.-Dátos, M.-Lekencze, Hadrév, Gerend-Keresztur, M.-Szengyel, M.-Bodon, Tóhát, M.-Szakál, M.-Ludas, M.-Záh, M.-Sályi, M.-Gerebenes, M.-Kapus, Felvincz, Veresmarth, Földvár már ilyen új szőlőkkel birnak, melyeknek előnye a régiéknél felett annyira felül emelkedik, hogy a nevezett 200 hold termésének ára ha nem is mulja felül a régi 2600 hold termésének árát, de nagyon megközelíti.

Hazai fajok közül a kövér, som és leányka leggyakoribb; a külföldiek közül legelterjedtebbek: rajnai riesling, olasz riesling, tramini, oportó, sauvignon, semillon, a carbenetek csoportja, croquant, clevner fehér és piros és ruländer.

Területünkön a karikás művelési rendszer divik, kivétel Veresmarth, hol egy hegybe tőkés művelés, Gyéres és M.-N.-Csán hol mltgs. Paget János ur mintegy 40 holdra menő szőlőt Guyot rendszer szerint művelteti és Tordán egy pár birtokos, kik hasonlólag műveltetik.

Az 1874-ig rigolirozott és újonnan ültetett szőlők térfogatát, a szőlők fajtát, tulajdonosaik és a helységek neveit magában foglaló táblás kimutatást ezennel előterjesztem.

(Folyt. köv.)

T A R S A L G Ó.

Választmányi ülés 1875. october 11-én.

239. A szeptember hó 6-án tartott ülés jegyzőkönyve felolvastatván, — észrevétel nélkül hitelesítettett.

240. Segesvári m. k. adóhivatal 920 sz. a. nagy-buni jöszág után járó 10048 frt 62½ kr. örökösödési illetéket szabja ki, — hivatkozással az 1868. XXIII. t. czikk 21. §-ára a nagy-szebeni pénzügyigazgatósághoz felfolyamodás intéztetik, melyben az illeték elengedése kéretik.

241. A bécsi cs. kir. gazdasági egylet módosított alapszabályait küldi meg, — tudomásul szolgálnak.

242. Ministerium 19804 sv. a. az 1876. april hó 10-én Aradon tartandó dohány kiállítás iránti hirdetményt küldi meg, — kiosztatván, azonkívül az „Erdélyi gazdá“-ban is közlendő lesz.

243. Kolozsvári m. kir. távirdai igazgatóság tudatja, hogy nála 5 frt 50 kr-ával mázsánként tetemes mennyiségű 3 m. m. vastagságú ócska vashuzal lévén eladó, a netán szükségeltető mennyiségre nézve nyilatkozatot kér, — miután a szőlőültetés leginkább csak tavasszal szokott eszközöltetni, a szükségeltető mennyiség kimutatása is akkor lesz eszközölhető, miről a t. igazgatóság értesítendő.

244. Ministerium 19897 sz. a. a tordai vándorgyűlésre a múlt évről fennmaradt államérmek pótlásául 3 db arany, 2 db ezüst és 10 db bronzérmek küld azon utasítással, hogy a kiosztás alkalmával ezen érmek állami jellege hangsúlyoztassék és az illető jegyzőkönyvnek egy hitelesített másolata annak idején hozzá felterjesztessék, — köszönettel fogadtatván a magas utasításnak kiosztáskor elég tétel, a teljes vándorgyűlési jegyzőkönyv pedig annak idején fel fog terjesztetni.

245. Segesvári kir. törvényszék 2921 sz. a. a Kis- és Nagy-Bun községekben folyamatban levő erdő használat szabályozás iránti perben szükséges intézkedések megtételére hívja fel egyletünket, — egyleti jogképviselőül segesvári ügyvéd Bacon József fog felkérteni.

246. Mérnök Balog György tudatja, hogy az egylet által headott birtokrendezési törvényjavaslatra a mérnöki műszakot illetőleg több megjegyzései volnának, melyeket egy ad hoc összeülő bizottság színe előtt szóval elmondani óhajt, — tudomásul szolgálnak, a szives ajánlat a bizottság megalakutása esetén igénybe fog vétetni.

247. Bód Károly ur felszólalása a kuriálisták szerződés-

se és a községi terhek mikénti viselése ügyében, — az erdélyi képviselők országgyűlési értekezletéhez fog áttétetni.

248. Indítványoztatik, hogy az 1876. évre ismét csak 50000 forinttal felvett az összes gazdasági ágak emelésére szánt dotatió felemelése iránt az országgyűléshez indokolt kérvény intéztessek, — egyhangulag elfogadtatván, egyszersmint határozottat, hogy ezen kérvény támogatására hazánk összes gazdasági egyletei lesznek felkérendők.

249. A Gámán-féle nyomda különféle nyomtatványokról szülő számláját terjeszti be, — a számla rendben találtatván, a 22 frt 64 krnyi összeg kifizetésre utalványoztatik.

250. Titkár bemutatja a bécsi világiállítás alkalmával nyert legmagasabb kitüntetést: a diszokmányt, — a remek kivitelű okmány Keresztesy Pál ur papirkereskedésében közszemlére ki fog tétetni.

251. Biharmegyei gazdasági egylet szeptember 15-iki választmányi ülésének jegyzőkönyvét küldi meg, — tudomásul szolgál.

252. Titkár jelenti, hogy a tordai vándorgyűlés alkalmával tartott tenyészbika árverésen csak egy darab bikát lehetett 81 frton eladni, — tudomásul szolgálván, az árverési jegyzőkönyv a nmlgu ministeriumhoz fel fog terjeszteni.

253. Titkár a jelen őszi s jövő tavaszi idény alatt eladható közbelki termékek után mintegy 1700 frt bevételt irányoz elő, — tudomásul szolgál.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

EGYVELEG.

BARTAL GYÖRGY,

a kitünő szónok, jeles államférfi és volt földmivelés, ipar- és kereskedelmi minister, october hó 25-én életének 55. évében elhunyt. Áldás hamvaira!

* A mezei gazdaság szellemi s anyagitámogatása érdekében szerkesztett kérvényét az erdélyi gazd. egyletnek a helybeli és fővárosi napi sajtó részint bő kivonatban, részint teljtartalmulag közlé. A „Kelet népe“ nem annyira az összeget tartja csekélynek, mint inkább annak felosztását „protektions és czélszerűtlen“-nek, e vád azonban épen az összeg törpe voltánál fogva alig lesz indokolható. Midőn a sajtó szíves pártfogásáért őszinte köszönetet mondanánk, a jövő számbau remélhetőleg már a gazd. egyletek csatlakozásáról is fogunk referálhatni.

* A világiállítási diszokmány, melyet az erdélyi gazdasági egylet Bécsben 1873-ban nyert, az igazgató választmány határozatából Keresztesy Pál ur papirkereskedésében közszemlére ki van állítva, ajánljuk a rajzművészet e remekének szíves megtekintését. Hogy a kitüntetés becséről fogalmunk legyen, nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy 40,000 kiállító közül csak mintegy 400 — az ötödfélezer magyar kiállító

közül pedig csak tizenhat nyerte el a diszokmányt. Az erdélyi gazdasági egylet a Királyhágón innen a szőlészet és borászat terén szerzett érdemeiért lett ezen elsőrangú jutalommal megisztelve.

* **Értesítés.** A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által ezennel közhírré tétetik, miszerint a „debreczeni kertészegylet“ szőlőültetvényei, melyek részben Klosterneuburgból 1870. és 1871. években hozott szőlőveszszökkel létesültek, — a nevezett egylet kérelmére — kormány részről kiküldött szakértő által tüzetesen megvizsgáltatván, phylloxera-menteseknek találtattak.

* A magyar borkivitel érdekében, mint tudva van, az országos magyar gazdasági egylet kebelében már huzamos idő óta üdvös mozgalom indult meg és a közelmúltban egy borkiviteli szövetség alakulására vezetett, mely szövetség „rendkívüli“ főügynökéül Greger Miksa ur fog szerepelni. Az üzleti szerződés átolvasásakor azt találtuk, hogy Greger Miksa ur hazafias buzgóságának meglehetősen magas árt szabott és 12 évre oly monopoliumot biztosított magának, melynek elnyeréséért más — tán kevésbé hazafias, vállalkozó kedvezőbb feltételekkel is pályázott volna. Az üzleti szerződés szövege különben az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalánál megtekinthető s netáni aláírások is ugyanott eszközölhetők.

* A kertipar termények országos kiállítása Budapesten a magyar gazd. egylet köztelkén october 14-étől 21-éig tartatott meg és bár országosnak alig volt nevezhető, mégis felette érdekes és tanuságos látványt nyújtott. A bíráló bizottság tagjai voltak Hajós József elnöklete alatt Havas József Kenessey Kálmán, Gönczy Pál, Kostyán Ferencz, Horváth Mihály püspök, Máday Izidor, Tóth Lőrincz, Glocker Ferencz, Lukács Sándor, Benesik György, jegyző Girókuti Ferencz. A kiállítást bíráló bizottság kihirdetett ítéletei: Arany érmet nyertek: Gróf Andrassy Manó parnói kertjének terménye, (kertész Goeser Vitus) — és Mautner Ödön budapesti gyümölcs kiviteli vállalatának remek kiállitánya legnagyobb része a Födemesi kertből Ezüst érmet nyertek: gróf Eszterházy Pál pápai kertjének gyümölcs szőlő és honyha növények szép fejlődésű gazdag gyűjteménye, (Kertész Heykál Károly) — Kecskemét városi kert — és most rendezett kiállításának képviselőre küldött szép fejlődésű gazdag gyűjteménye, különös tekintettel a kiviteli gyümölcsök tömeges kiállitányára, — Szabadka városi kert kitünő körte gyűjteménye, — Esztergom megyei gazdasági egyesület imént tartott kiállításának képviselőre küldött jeles gyümölcs gyűjteménye, — Szilas Bolhás faiskola kitünő gyümölcs gyűjteménye (képviseelve Sebestyén Antal községi faiskola gondnok által) — Dr Farkas Mihály tápnövények meghonosítását bemutatott kiállitánya, — Wobornik J. H. bécsi szerkovács jeles kerti eszközeire — Klöck Rudolf bécsi szerkovács jeles kerti eszközeire, — Breitmayer Frigyes budapesti szerkovács jeles kerti eszközeire, — Fehér Miklós turkesztán dinnyéire, melyekből ez éven 50,000 darabot szállított a külföldre. Bronz érmet nyertek: Gerber Ödön Szinyérváraljáról kiállított szőlőire és áfonyára, — Gobóczy Károly Kis-Marjáról

kiállított gyümölcs és burgonya gyűjteményére, — Dréher Ignác budapesti szerkovács kerti eszközeire, — Klenszki Vilmos budapesti táj és műkertész kertterveire, — Nagy Zoltán paulisi (Aradmegye) szőlőire, — Deák László kecskeméti gyümölcsseire, — Ilykovic Bazil (Marmaros megye) gyümölcs — gesztenye — és ridze gomba kiállítványára, — Kövendy-Várady Györgyné birs sajtjára. Jegyzőkönyvi elismerésben részesültek: Mezei Mihály Nagyváradról — Tomasoovszky Imre Felső Bányáról, — Lukácsy Sándor Rákos-Palotáról (a pályázatból kivonta magát) — Jablanszky Gyula Pozson Sz. Győgyről —

Korizmic László Kis Tétényről (kivonta magát a pályázatból) Csorba Ede Kaposvárról — Perlaky Ede Budapestről — Sipőcz István Pécsről — Friedl Budapestről — Wirtensohn Clement — Kollár J. A Bécsből — Hentschel József Bécsből — Pollák Jakab Bécsből — Revitzky János Árvából — Halter Károly Kőbányáról — Ivoné Eperjesy Erzsike — Márton Pál Vönöczkről — Benke József Szegedről — Malahovszky László Szabadkáról (elkéselt) Oszterhueber Péter Sümegről.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E L E S E K.

(1)

Könyök szerkezetű borsajtók, szőlő-zúzó, eccentrice szecskevágók, Pernolet konkoly választó és Mayer-féle Trieurs rosták, Hohenheimi és különböző kovácsolt vasból készült ekék, gabona zsákok kaphatók gyári áron

TAUFFER FERENCZNÉ

Kolozsvártt.

(43—52)

JANKÓ VINCZE

CÉPGYÁRA KOLOZSVÁRTT.

A mult évi hivatalos statisztikai adatok szerint Erdélyben **18106 eke** állott a földmivelés szolgálatára, melyek között csak **3967 vas eke** találtatott.

A cultura magasabb fokán álló államokban a vas-ekék általában tökéleteseknek tartatnak, mint a faekék, s azoknak elterjedése egyszersmind a gazdaság fejlődési fokát jelzi.

Bátor vagyok jó hírünk és nevünk érdekében a t. cz. gazdaközönséget ezen körülményre megújítva figyelmeztetni s egyuttal értesíteni, miszerint gyári üzletem ez idő szerint kiválólag ekegyártással foglalkozik.

Ekéim az erdélyi földviszonyokhoz átalakítva

Gubicz, Vidats és Clayton-féle

minták szerint készülnek javított szerkezettel s mostani alakjokban a legkövetelőbb igényeket is kielégítik.

Ekéimet ötféle nagyságban készítettem. Az első számú legnagyobb, az ötödik számú legkisebb.

Az árak az ekék nagysága szerint következők: 25 frt, 22 frt, 20 frt, 18 frt, 16 frt; vastengelyű eketaligáé 14 frt, fatengelyű taligáé 12 frt. Levél által tett megrendeléseket is gyorsan és pontosan teljesítek.

Répvágók, szecskevágók, morzsolók, rosták, borsajtók, borfejítő szivattyúk gyáramban mindenkor kaphatók.

Megromlott gépek kijavítására is teljes készséggel ajánlkozom.

Kolozsvártt, 1875.

teljes tisztelettel

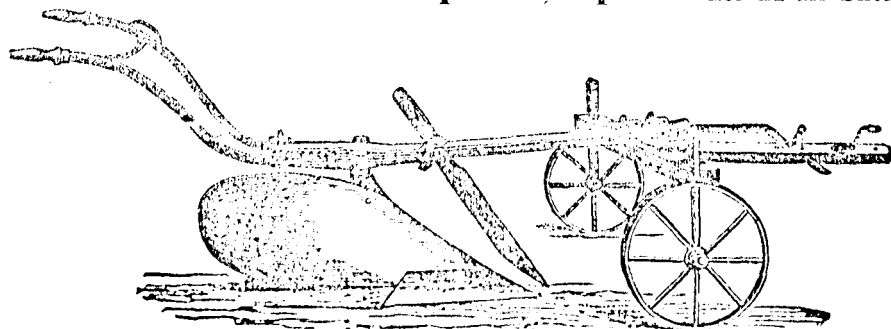
JANKÓ VINCZE
gépgyár tulajdonos.

(15)

(21—26)

Gubicz László gazdasági gépgyára

Budapesten, Lipót-uteza 41-ik szám.

Ajánlja általános elismerésben részesült kitérő

Gubicz-ekéit,

ugyszinte magtakaróit, boronáit, rög-törőit, rostáit stb. jutányos ár mellett.

Árjegyzéket kívánatra bérmentesen küldve, megrendeléseket pontosan teljesít

Gubicz László.

(7)

(21—26)

VICTORIA biztosító társaság Kolozsvárt

(alapított 1865-ben.)

A vagyommérleg- és forgalmi kimutatás kivonata: (1874. decz. 31.)

Összes bevételek kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	16.229,161 f. 17 kr. o. é.
Bevétel 1874-ik évben	3.376,862 f. 82 kr. o. é.
összesen	19.606,023 f. 99 kr. o. é.

Kifizetett károk kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	5.355,856 f. 42 kr. o. é.
Kifizetett károk 1874. évben	1.324,799 f. 85 kr. o. é.
összesen	6.680,656 f. 27 kr. o. é.

Kiosztott nyereség kezdettől	
1874-ik év végéig	439.738 ft. 69 kr. o. é.

Biztosítéki alap:	
Alaptőke (ebből 1 millió forint teljesen befizetve)	2.000,000 ft. — kr. o. é.
Tartalék alapok az összes biztosítási ágakban	1.369,989 ft. 32 kr. o. é.
Évi tiszta díj bevétel	1.500,000 ft. — kr. o. é.
összesen	4.869,989 ft. 32 kr. o. é.

FELHÍVÁS

takarmány- és gabonaneműek tüzkár ellen biztosítására.

Az aratás és széna csinálás befejeztével, van szerencsénk jelenteni, hogy a VICTORIA akár központon, akár a vidéken megbízott fő- és alügynökei közvetítésével biztosítást nyújt minden mezei termény tűz által elkárosulása ellen.

A biztosítás egyaránt elfogadjatik a helységekben vagy azokon kívül, asztagokban, boglyákban vagy berakva az épületekbe, fedél alatt, sőt már hordás alatt kereszttekben és kalangyákban.

Elcséplés után a biztosítás a szemre kiterjed a hova rakodás előre tudatása feltétele mellett

A folyó idényre különös kedvezmények állapítottak meg, melyek az illető ügynökségeknél megtudhatók.

Cséplőgépek, ha egy helyről másra vándorolnak is, szintén biztosíthatók.

Díjtételekkel és tájékozással, biztosítási példákkal az ügynökségek szolgálnak.

Ezeket kivül biztosítás alá vétetnek mindenféle gazdasági eszközök, marha állomány, gazdasági és laképületek, minden ingóságok, kereskedelmi- és iparczikkék.

Társas, — árva — és egyházi épületeknél különös kedvezmények nyújthatnak.

Végre életbiztosítások köitetnek minden szokásban levő módozatokkal.

A VICTORIA biztosító társaság 10 éves működése alatt kötelezettségének mindig hiven és pontosan megfelelően, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemtől ment intézet által eszközöltetni.

(4) (20—26)

VICTORIA bizt. társaság igazgatósága.

Piaci árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A h e t i v á s á r		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mazsa		Egy bécsi öl	1 font
h e l y e	napja	tiszta b u z a	elegy b u z a	roz s	z a b	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
á r a k r a j e z á r o k b a n										
Kolozsvár	oktob. 28	425	235	205	175	165	150	80	—	21
Nagy-Várad	decz. 29	380—480	340—370	280—320	120—160	260—300	300	140	1500	24
Maros-Vásárhely	oct. 21	266	198	158	84	—	130	50	1060	18
Károly-Fehérvár	oct. 2	378	285	200	145	—	126	70	900	18
Nagy-Szeben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	decz. 31	388—455	361	290—312	135—141	318	—	—	—	18
Besztérce	oct. 5	380	180	130	110	—	250	100	650	14
Nagy-Enyed	oct. 21	338	250	163	155	—	190	30	900	18
Szamosujvár	oct. 18	380	260	200	140	—	140	50	1200	15
Décs	oct. 19	300	240	160	110	—	230	50	800	16
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 76 frt 39 kr. — Ezüst árkelet 103.45

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjszabályzata.

	1—1		1—3		1—6		1—12		1—24		1—52	
	széri hirdetéskor											
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
1 ¹⁶ / ₁₆ lap	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
5 ¹⁶ / ₁₆ "	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
3 ¹⁶ / ₁₆ "	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
2 ¹⁶ / ₁₆ "	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1 ¹⁶ / ₁₆ "	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Nagyobb hirdetéseknek külön kedvezmények.

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hány-szor a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni: mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése számára.

Hirdetéseket elfogadjanak lapunk kiadó hivatala és a Gámán János örökösai nyomdájának központi irodája (Főter gr. Gyulai-ház) Mellékletek százanként 1 o. é. forintba számítottak.

TARTALOM:

Gyümölcsseim. — A tordai vándorgyűlés jegyzőkönyve. — Társalgó. — Választmányi ülés 1875. október 11-én. — Egyveleg. — Hirdetések. — Piaczi árak.